

BADITZNÉ PÁLVÖLGYI KATA

Eötvös Loránd Tudományegyetem

b.palvolgyi.kata@btk.elte.hu

Magyar ajkú spanyol nyelvtanulók kiejtése spanyol anyanyelvűek szemével

The pronunciation of Hungarian learners of Spanish perceived by native Spanish speakers

Abstract

The research deals with the pronunciation of at least threshold level Hungarian learners of Spanish in order to discover which are the most challenging aspects according to native speakers of Spanish. In the study, 34 Spanish and 34 Latin American speakers commented on Spanish audio samples of Hungarian learners. Both groups chose the pronunciation of certain sounds, intonation, hesitation and speech rate as the most problematic areas. The two groups also agreed that due to pronunciation errors, the subjects of the samples would not have been considered suitable for high prestige jobs.

Keywords: threshold level, speech rate, intonation, hesitation phenomena, pronunciation

Absztrakt

A kutatás a legalább küszöbszinten álló magyar ajkú nyelvtanulók spanyol kiejtését vizsgálja azzal a céllal, hogy megállapítsuk, melyek azok a területek, amelyek spanyol szemmel leginkább nehézséget okoznak. A vizsgálatban 34 spanyol és 34 latin-amerikai beszélő véleményezte a nyelvtanulók spanyol hangmintáit. Mindkét csoport bizonyos hangok ejtését, a hanglejtést, a hezitálást és a beszédtempót választotta a legproblematikusabbnak. A két csoport véleménye egyezett abban is, hogy a kiejtési hibák miatt a minták alanyait nem tartották volna alkalmasnak magasabb presztízsű állások betöltésére.

Kulcsszavak: küszöbszint, beszédtempó, beszéddallam, hezitálás, kiejtés

Bevezetés

A kiejtés egy összetett jelenség, amely a hangok szegmentális szinten történő realizációján túl a szuprasegmentális jellegű prozodikus tényezőket is magában foglalja, mint a hangsúly vagy a beszéddallam, és szorosan összefüggő további fogalmak, mint például a beszéd folyékonyasága vagy sebessége.

Az kiejtés általában a spanyol mint idegen nyelv tanításában egy meglehetősen elhanyagolt aspektus. Ha megvizsgáljuk a Magyarországon jellemző tanulási környezetet (lásd Baditzné 2014), a spanyol nyelvtanítás közoktatás keretein belül többnyire középiskolákban zajlik, ahol a diákok általában az angol után tanulnak spanyolul, 15-20 fős csoportokban, 4-5 éven keresztül heti 3-4 tanórán. Ilyen körülmények között a kiejtés tanítása több okból sem kap elég figyelmet: a célnyelvi autentikus anyagok elterjedése ellenére (az interneten keresztül könnyen elérhető dalok, sorozatok és filmek) nem beszélhetünk valódi immerziós nyelvtanulásról az osztályteremben, ahol a prioritás még mindig inkább a nyelvhelyesség garantálása például a kiejtéssel szemben. Az ekkora létszámú csoportok esetében nem valószínű, hogy minden diáknak elegendő ideje van a szóbeli kifejezőképesség (és ezzel együtt a kiejtés) fejlesztésére. Továbbá, mivel Magyarország hivatalos nyelvvizsgálóiban a kiejtés nem ér sok pontot, nincs külső kényszer sem ennek az

aspektusnak a tökéletesítésére. A magyar piacon használt tananyagok sem foglalkoznak szisztematikusan és kielégítő formában a kiejtésfejlesztéssel (ugyanakkor megemlíthetünk olyan spanyol kiadványokat, amelyek kimondottan a kiejtés fejlesztését célozzák meg, lásd például Cortés Moreno 2002, Mellado Prado et al. 2012 vagy Poch Olivé 1999).

Számos érv szól ugyanakkor amellett, hogy a kiejtés megfelelő súlyt kapjon a spanyol nyelv oktatásában. Amellett, hogy a nemzetközi vizsgákon a kiejtés értékelése a közelmúltban egyre nagyobb teret nyer (Chiapello et al. 2013), figyelembe kell vennünk néhány, ezen a területen végzett kutatás eredményeit. Szélsőséges esetekben a célnyelvitől túlságosan távoli kiejtés lehetetlenné teheti a hallgató számára a beszéd dekódolását, mivel például a beszéd megfelelő prozódiai szegmentálása kulcsfontosságú a megértés folyamatában. Kassai (1995) szerint gyakran az is előfordul, hogy a grammatikailag helyes, de fonetikailag torzított közléseket kevésbé érti meg a hallgató, mint a fonetikailag helyes, ám nyelvtanilag hibás közléseket (idézi Bóna 2018: 218). Cantero (2002: 88) szerint a kifejezett külföldinek ható kiejtés egy enyhébb fokú, nem szándékos nyelvi „idegengyűlöletet” válthat ki, ami akár oda vezethet, hogy a célnyelvi beszélgetőpartnerek nem folytatják a nyelvtanulóval a beszélgetést. Baditzné és mtsai. (2018) egy kutatásban a spanyol nyelv vonatkozásában is vizsgálták a kiejtés és a nyelvhelyesség szerepét az érthetőség garantálásában. Eredményeik szerint a jó kiejtés és a természetes mennyiségű diskurzusjelölő használata valóban kompenzálhatja a nem értelemzavaró morfoszintaktikus hibákat, amennyiben a beszéd érthetőségének megítélése a szempont.

Célunk tehát annak megállapítása, hogy a magyar ajkú spanyoltanulók esetében milyen területeken okoz nehézséget a célnyelvi kiejtés elérése. A jó kiejtés önmagában egy nehezen definiálható fogalom, különösen amiatt, mert a spanyol nyelv igen diverz, számos dialektust magában foglal, így például vannak olyan jelenségek, amelyeket egyes nyelvváltozatok helyesnek tekintenek, míg másokban nem léteznek vagy erősen stigmatizáltak. Például az *s* írásjegy tekintetében jellemzően dél-Spanyolországban és Latin-Amerikában a magyarhoz is hasonlatos *sz* hangnak megfelelő nyelvháttal képzett fogmederi ejtés a jellemző, az észak-spanyol dialektusokban pedig nyelvcsúccsal ejtett zöngétlen réshangot ejtenek, ami a magyar *s*-hez hasonlít inkább, de nem azonos vele. Így a különböző dialektusok eltérő jellegzetességei miatt célszerűnek tartottuk, hogy ne csak európai spanyolokkal, hanem latin-amerikai beszélőkkel is teszteljük a magyarok spanyol kiejtését.

A magyar nyelv hangzókészlete igen gazdag, így feltételezhetnénk, hogy viszonylag kevés problémával szembesülnek nyelvtanulóink a spanyol nyelv hangjainak elsajátítása során. Korábbi kutatások alapján azonban néhány területen már megmutatkozott, hogy a magyaroknak nehézséget okoz a célnyelvi spanyol kiejtés. A negatív transzferjelenségek közé sorolható szegmentális szinten például a [h] hang kiejtése, amely a félszigeti spanyolban veláris, míg a magyarban, eltekintve a veláris magánhangzók után megjelenő szóvégi változatnál (pl. *doh*), gégehang (Poller 2018). A /b/, /d/, /g/ fonémák bizonyos pozícióban (például intervokális helyzetben) a spanyolban nem zárhangokként, hanem közelítőhangokként realizálódnak, a magyar beszélőknek nem kis nehézséget okozva (Gaál 2018). Gondot jelent a sziszegőhangok illetve és a *v* írásjegy helyes ejtése (Baditzné és mtsai. 2018): a szibilánsok az európai spanyolban két olyan hangot is tartalmaznak, amely a magyar hangzókészletnek nem sajátja (a már említett nyelvcsúccsal képzett réshang, illetve az interdentális zöngétlen réshang), a *v* graféma ejtése pedig mindig a *b*-jével egyezik meg, de jellemzően nem [v] a spanyol dialektusokban. Ezen kívül a zöngés mássalhangzó előtti mássalhangzó zöngésedése (Bárkányi 2018) szintén problematikus a magyarok számára. A szuprasegmentális szempontok közül említhetjük például a hangsúlyt és a semleges eldöntendő kérdések dallamát (Baditzné 2017): a magyarban a szó első szótagja hangsúlyos, a spanyolban nem kötött a hangsúly helye, de jellemzően a szó utolsó előtti szótagja; az eldöntendő kérdések hanglejtése emelkedő-eső a magyarban, a spanyolban jellemzően

emelkedő. A magyarok beszédtempója pedig spanyol spontán beszéd esetén még B2 szinten is elmarad az átlagos spanyol beszédtempótól (Kovács 2019).

Mindezek a nehézségek azonban nem mindegy, hogy mennyire érzékelhetőek a spanyol fül számára, minden bizonnyal vannak olyanok, amelyeket jobban észlelnek és ezáltal zavaróbbnak ítélnék a spanyol ajkúak. Ha sikerül ezeket a területeket lokalizálni, és a legfontosabbakra koncentrálni, amelyek dialektustól függetlenül érzékelhetően idegenek a spanyolos kiejtéstől, érdemes ezekre nagyobb hangsúlyt fektetni a nyelvvoktatásban is.

Módszertan

A kutatás két fázisban, a következőképp zajlott: rögzítettünk 3 spontán interjút három spanyol szakos budapesti egyetemistával, akik legalább a KER szerinti B1 (de inkább B2) szinten álltak spanyolból (az interjúk részletes leírását lásd Kovács 2019). Az interjúkból kiválasztottunk egy-egy olyan részletet, amely nem tartalmazott komolyabb morfoszintaktikai hibákat. Az interjúk a szabadidő eltöltéséről szóltak. A kivágott részek ezek voltak (szögletes zárójelben a tévesztések, hezitálások):

1. minta (összesen 31 másodperc; beszédsebesség 2,61 szótag/mp):

Y un grupo de amigos de... [m:] que fueron mis compañeros en... en el instituto y [y] casi [todos] [todas] todas las semanas [ø] nos encontramos y... hablamos sobre las cosas de la vida y solemos [ø] ir de copas o... algo así y [y] creo que es muy [muy] [ø] importante

2. minta (összesen 42 másodperc; beszédsebesség 3,21 szótag/mp):

Pues de [mm] montar en bicicleta me gusta mucho sobre todo [ø] ahora en primavera cuando hace buen tiempo [ø] yo vivo cerca del Danubio y al lado del Danubio hay un carril de bici bastante largo que va hasta la Isla Margarita por eso cuando tengo tiempo libre me gusta mucho montar en bici hasta la Isla Margarita y después pasar allí un tiempo porque hay bosques hay [m:] muchos programas interesantes allí en la isla

3. minta (összesen 56 másodperc; beszédsebesség 1,75 szótag/mp):

Muy bien [ø] en mi vida [ø] quiero [ø] vivir al lado de un [m:] al lado de una mar [ø] [hac] durante un año o dos [m:] mi [ø] país favorito es [Grec] [ø] Grecia [ø] porque [m: m:] cuatro veces en mi vida [ø] pasamos [ø] una [vacación] vacaciones muy buen[a?]'s con mis [ø] amigos [amigos] y fueron los [ø] primeros [primeros] viajes [ø] que [m] que viajamos sin [ø] sin [ø] padres [ø:] sí [ø] [m:]

Amint a mintákból látható, egyiké sem érte el az átlagos spanyol beszédsebességet (amely spontán beszédben 4,6-7 szótag/mp., lásd Goldman Eisler: 1968, idézi Gósy 2004: 205). A mintákat erőteljesen jellemezték a beszéd folytonosságot megakadályozó jelenségek, mint a szóismétlés, a téves kezdés vagy az [ø] hanggal (illetve svával, lásd Horváth 2014) kitöltött szünetek. Ezen kívül egyik mintában sem volt a spanyol anyanyelvűhöz közeli a szóösszekötés módja (tehát a spanyolra jellemző átszótagolódások) és a /b, d, g/ ejtése. A második mintában a *v* kiejtése a magyar *v*-hez hasonlított, a harmadik mintában pedig nagyon gyakori volt az *ö*-vel kitöltött szünet illetve az első szótagokra helyezett szóhangsúly.

A mintákat első körben 34 spanyol, a másodikban 34 latin-amerikai beszélőnek egy anonim online kérdőívben küldtük ki, a következő instrukciókkal: először hallgassák meg a mintákat, és osztályozzák a tapasztalt kiejtést 1-től 4-ig (amelyből 4 a legjobb) a következő aspektusok alapján:

- a magánhangzók ejtése
- a szavak közti határok elmosódása (a szóösszekötés formája)

- a „j” és a „ge, gi” hangsorok ejtése
- az „s” ejtése
- a „v” ejtése
- a habozás formája
- „ce, ci” hangsorok és a „z” ejtése
- a „ni” hangsor ejtése
- a „b”, „d”, „g” ejtése
- a néma „h” ejtése
- hangsúlyozás
- beszéddallam
- beszédsebesség

Ahogy látható, a felsorolás olyan elemekből állt, amelyek a korábbi szakirodalom illetve tapasztalataink alapján problémát jelentenek a magyarok spanyol kiejtésében, és a mintákat is többé-kevésbé jellemezték. Ugyanakkor elhelyeztünk egy disztraktort is, a „ni” hangsor ejtése ugyanis semmi gondot nem jelent a magyar anyanyelvűek számára (annál inkább a szláv nyelvek beszélőinek, akik a célnyelvitől eltérően egy negatív anyanyelvi transzfer következményeként palatalizálják az n-t). Ez a kombináció nem is fordult elő a mintákban, így a „nem tudom” opciót is lehetett választani az osztályozás helyett. Ezután a kitöltőknek szóban is meg kellett fogalmazniuk egy rövid válaszban, miben érzékelhető pontosan a célnyelvitől eltérő kiejtés.

A kérdőív második felében ki kellett választaniuk, a több felkínált opció közül melyik állásra tartanak alkalmasnak a minta alanyát, feltételezvé, hogy a felvétel egy állásinterjú utolsó, kötetlen beszélgetését rögzített szakasza, és a jelöltek a megfelelő szakmai képesítés birtokában vannak. Ezt követően szóban is meg kellett indokolni a döntést.

A kutatás első fázisa után (lásd Baditzné, megjelenés alatt) vizsgálatunkban számítottunk arra, hogy legalább két területen eltér majd a két megkérdezett csoport ítélete. Az egyik terület a szibilánsok voltak: mivel a magyarok hajlamosak sz-nek ejteni az *s* grafémát, és a *ce, ci* szekvenciákban is a c-t, úgy, ahogy tulajdonképp a latin-amerikaiak is, várható volt, hogy ezen a területen a latin-amerikaiak toleránsabbak lesznek a magyarokkal. Ugyanígy feltételezhető volt, hogy az európaihoz képest általában lassabb latin-amerikai beszédtempó miatt a latin-amerikaiak a magyarok lassabb beszédtempóját is jobban tolerálják a spanyol megkérdezetteknel.

Eredmények

Kérdőívünkre 34 spanyoltól (főleg andalúz, katalán, madridi és murciai) és 34 latin-amerikaitól (elsősorban argentin, chilei, mexikói, perui és venezuelai) kaptunk választ, akik jellemzően a 18-30 év közötti korosztályt képviselték, és többségükben nők voltak.

Az alábbiakban szemléltetjük a kapott eredményeket. Az első táblázat azt foglalja össze, hogy a megkérdezettek a kiejtéshez kapcsolódó aspektusokat az egyes mintákban egytől négyig hány ponttal osztályozták, itt a leggyakrabban osztott pontokat, tehát a móduszokat tüntettük fel (két módusz esetén azok számtani átlagát). Ha a legtöbben a „nem tudom” opciót választották, a mezőt üresen hagytuk.

megfigyelt aspektusok	1. minta		2. minta		3. minta	
	spanyolok	latinok	spanyolok	latinok	spanyolok	latinok
a magánhangzók ejtése	3	4	3	4	2,5	2
a szóösszekötés formája	2	3	3	3	1	2
a „j” és a „ge, gi” ejtése	2	3	-	3	2	2
az „s” ejtése	3	4	3	3	2	3

a „v” ejtése	3	3	3	2,5	2	2
a habozás formája	2	2	2	2	1	1
a „ce, ci” és a „z” ejtése	2	3	1	3	2	2
a „ni” hangsor ejtése	-	3	-	3	-	2
a „b”, „d”, „g” ejtése	3	3	3	3	2	2
a néma „h” ejtése	3	3	-	3	-	2
hangsúlyozás	3	3	3	2	2	2
beszéddallam	2	3	2	3	1	1,5
beszédsebesség	2	3	2	3	1	1

1. Táblázat. A három minta kiejtésének osztályozása spanyolok és latin-amerikaiak szerint.

Az adatokból az látható, a latin-amerikaiak döntéseik többségében (38%-ában) ugyanúgy ítélték meg a mintákban a kiejtéshez kapcsolódó jelenségeket, mint a spanyolok. Az esetek 36%-ában pozitívabban ítélték meg a minták kiejtését, és mindösszesen háromszor fordult elő, hogy szigorúbbak voltak a pontozáskor. A táblázatban pirossal jelölt legalacsonyabb pontszámot kapott aspektusok az első minta esetén a szóösszekötés formája, a „j”, a „ge, gi”, a „ce, ci” és a „z” ejtése, a habozás formája, a beszéddallam és a beszédsebesség a spanyoloknál, a latin-amerikaiaknál csak a habozás formája. A második minta esetén a „ce, ci” és a „z” ejtése, a habozás formája, a beszéddallam és a beszédsebesség voltak a legalacsonyabban értékelt szempontok a spanyoloknál, míg a latin-amerikaiaknál a „v” ejtése, a habozás formája és a hangsúlyozás. A harmadik mintában a szóösszekötés és a habozás formáját, a beszéddallamot és beszédsebességet kifogásolták leginkább a spanyolok, a latin-amerikaiak az utolsó három említett szempontot.

A szöveges értékelésekben is többé-kevésbé ezeket a szempontokat említették fő problémaként a megkérdezettek, többször említették a beszéd folytonosság hiányát, illetve az „r” hang ejtését is (amire mi nem kérdeztünk rá).

Összességében az látszik, hogy a habozás formája minden minta és mindkét csoport esetében problémás területnek mutatkozott. A továbbiakban ezt érdemes alaposabban megvizsgálni, a habozás gyakoriságán túl a hezitálás minősége is szerepet játszhat-e abban, hogy a spanyol anyanyelvűek számára az első számú zavaró tényező a magyarok spanyol beszédében. Emellett a beszéddallam és a beszédsebesség látszik még szinte minden esetben fejlesztendő területnek, így ezekkel az aspektusokkal is célszerű behatóbban foglalkozni a jövőben.

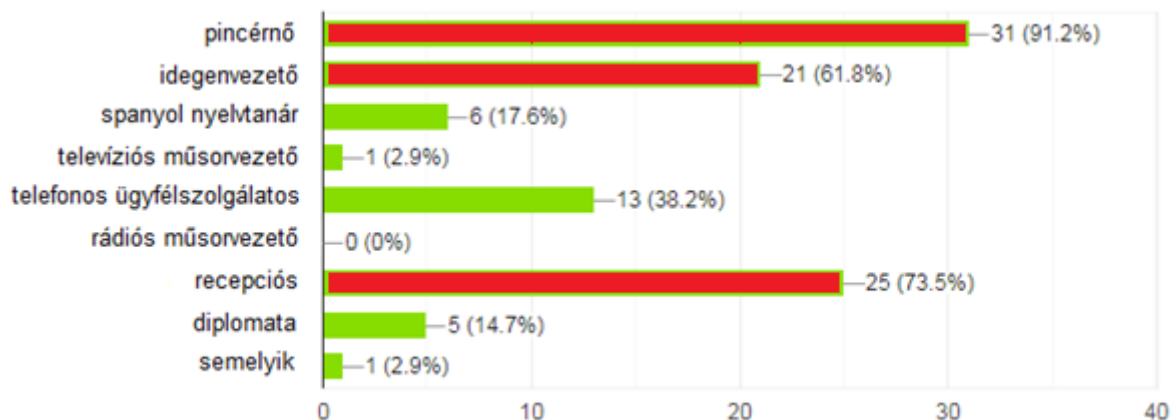
Szintén összességében alacsony pontszámot kapott a szóösszekötés formája. A spanyolra jellemző újrászótagolás (a szóvégi mássalhangzók szótagzáró pozícióból átszótagolódnak a következő, magánhangzóval kezdődő szótag szótagkezdetévé) úgy tűnik, nem jelenik meg kellő mértékben a magyarok spanyol beszédében (bár ez a gyakori megakadás-jelenségek jelenlétének is betudható valószínűleg).

Hipotéziseink közül az első, mely szerint a szibilánsok ejtése a spanyolokat jobban zavarja majd, mint a latin-amerikaiakat, részben beigazolódott: az első két mintában a *ce*, *ci* és a *z* grafémák kiejtése a spanyolok szerint kevésbé volt sikeres, mint a latin-amerikaiak szerint. A beszédsebességgel kapcsolatos feltételezésünk, mely szerint a spanyolok kevésbé tolerálják a lassabb magyar spanyol beszédet, mint a latin-amerikai megkérdezettek, szintén csak az első két minta esetén igazolódott be. Megjegyzendő, hogy a spanyoloktól kapott eredmények annyiban megbízhatóbbnak mutatkoznak, hogy esetükben például a disztraktorként funkcionáló „ni” hangsor ejtése a legtöbb esetben a „nem tudom” szavazatot kapta, tehát a mintákból jogosan nem volt megítélhető.

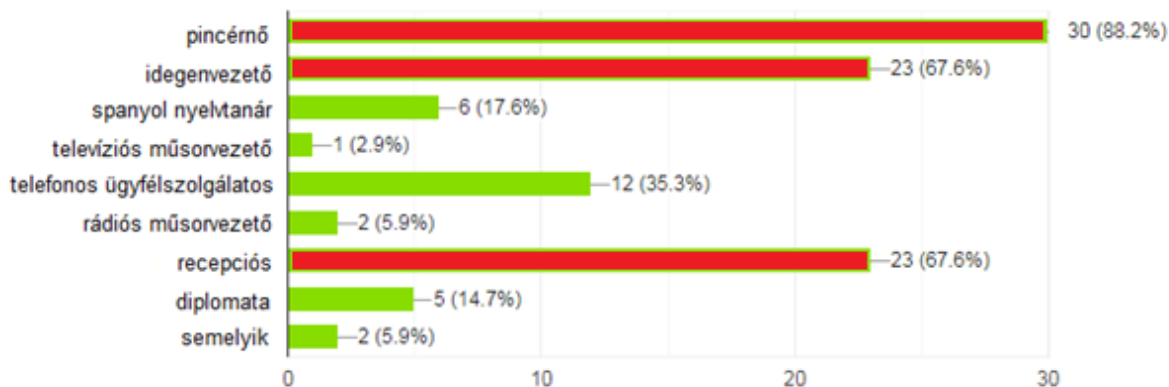
A kérdőív második részében a minták beszélőinek a munkaerőpiacon való lehetséges elhelyezkedése volt a kérdés. A kitöltők több választ is megjelölhettek a nyelvtanár, diplomata, tévé- illetve rádióbemondó, idegenvezető, pincér és telefonos operátor közül.

Intuitív módon természetesen meg lehet határozni az egyes foglalkozások társadalmi presztízsét, például a diplomata biztosan magasabbra pozicionált, mint a pincérnő. Egy 2013-ban, a Spanyol Központi Statisztikai Hivatal (CIS) által publikált közvéleménykutatás alapján azonban, legalábbis Spanyolországban ez lenne a sorrend, a legalacsonyabbtól a legmagasabb presztízsűnek tartottig: telefonos ügyfélszolgálatos, idegenvezető, recepciós, pincér, diplomata, tévés és rádiós műsorvezető (egyenrangúak), és végül a tanárok (bár ez utóbbi foglalkozás az utóbbi években némileg veszített vonzerejéből (Perianes 2018).

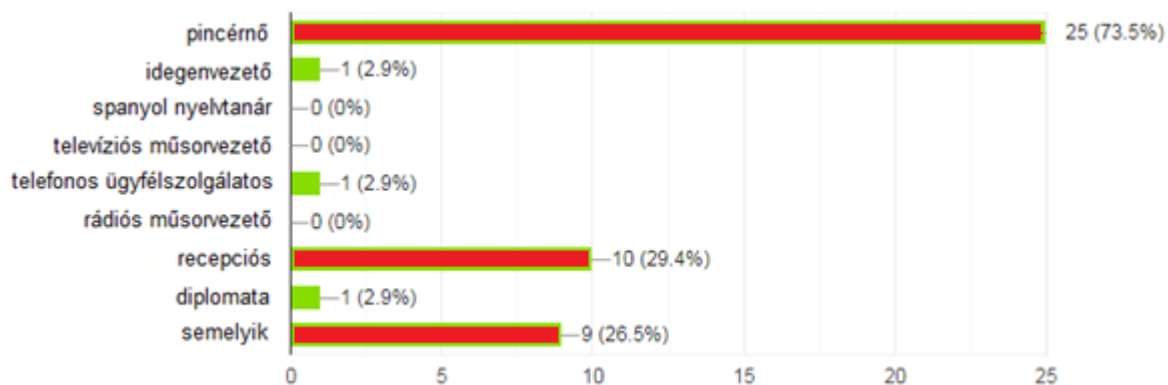
A következő ábrák a szavazás eredményét szemléltetik (pirossal a három leggyakrabban választott opció szerepel).

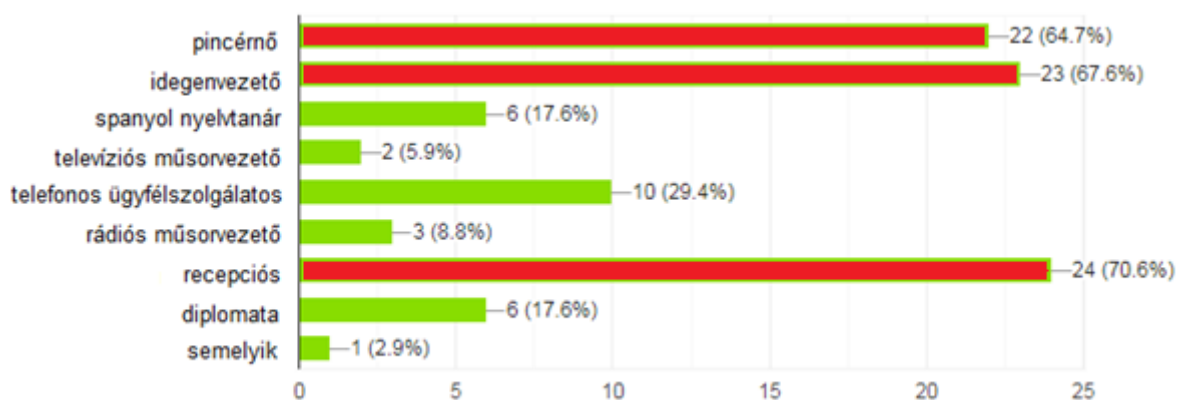
1. ábra. Az 1. minta alanyának javasolt elhelyezkedési lehetőségek a spanyolok szerint

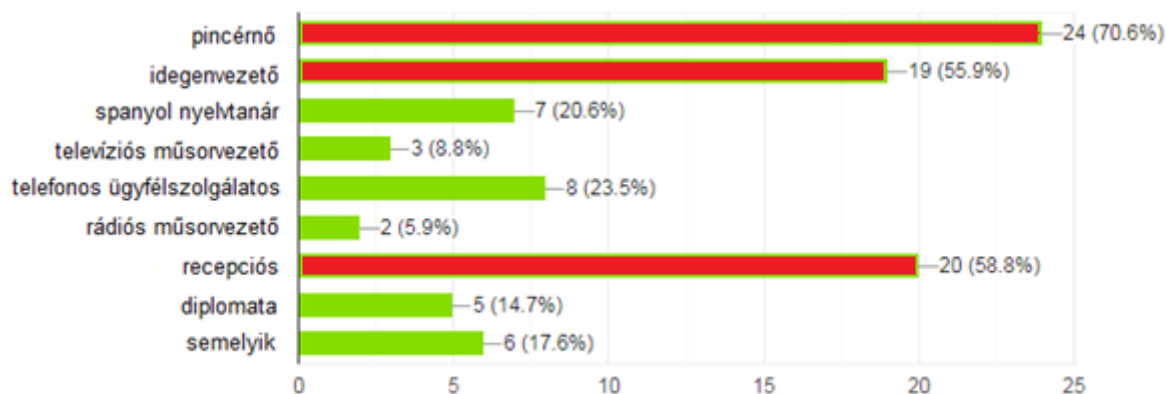
2. ábra. A 2. minta alanyának javasolt elhelyezkedési lehetőségek a spanyolok szerint

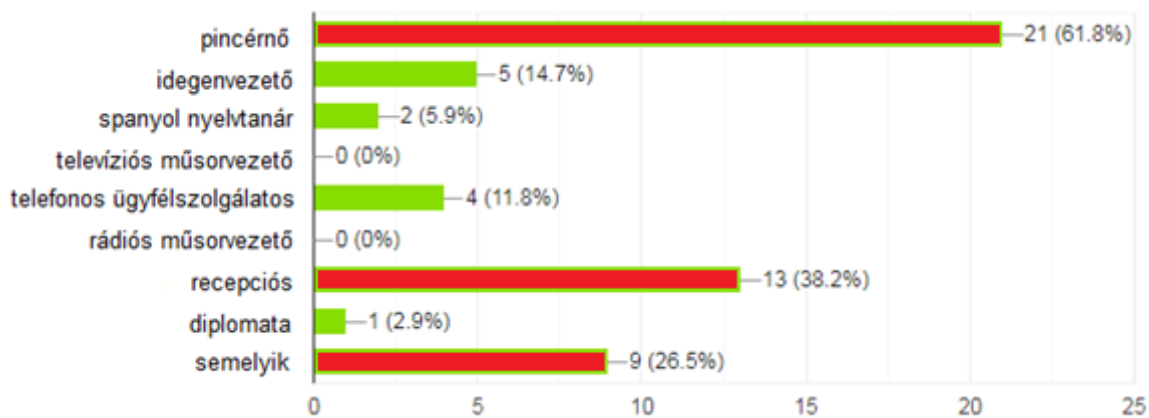
3. ábra. A 3. minta alanyának javasolt elhelyezkedési lehetőségek a spanyolok szerint

4. ábra. Az 1. minta alanyának javasolt elhelyezkedési lehetőségek a latin-amerikaiak szerint

5. ábra. A 2. minta alanyának javasolt elhelyezkedési lehetőségek a latin-amerikaiak szerint

6. ábra. A 3. minta alanyának javasolt elhelyezkedési lehetőségek a latin-amerikaiak szerint

Az általunk kapott adatok alapján mindhárom minta esetében összeesengtek a választott foglalkozások, már ami a három leginkább elképzelhető foglalkozást illeti. Az első két mintában a három leggyakrabban választott állás a pincérnő, az idegenvezető és a recepció (a harmadik esetében a pincérnő, az idegenvezető, illetve a semelyik opció nyert). Ezek az állások a Központi Statisztikai Hivatal szerint is az alacsonyabb presztízsű munkakörök közé tartoznak.

Következtetések

A kutatás célja a legalább küszöbszinten álló magyar ajkú spanyol nyelvtanulók kiejtésének vizsgálata felszízeti és latin-amerikai spanyol anyanyelvűek szemszögéből. A

vizsgálatban három, B1-B2-es *KER* szinten álló nyelvtanuló spontán beszédét értékelte 34 félérszietei és 34 latin-amerikai spanyol ajkú informáns egy anonim kérdőív segítségével. Az volt a feladatuk, hogy egy skálán elhelyezzék a nyelvtanulók spanyol kiejtését adott szempontok alapján (például bizonyos hangok vagy szekvenciák kiejtése, átszótagolás, kitöltött szünetek, beszédtempó, beszéddallam). Ezt követően a kitöltőknek szövegesen is meg kellett indokolniuk, milyen aspektus tekintetében érzik a tanulók beszédét “külföldinek”, majd egy listából ki kellett választani, hogy a megfelelő szakmai képesítés birtokában mely állásokra tartanak a hangminták beszélőit.

Az eredmények kapcsán kijelenthető, hogy mindkét tábor – az európai és latin-amerikai beszélők egyaránt – leginkább a beszédtempót, a beszéddallamot, a kitöltött szünetek megvalósítását és bizonyos hangok, például a folyékony és sziszegőhangok kiejtését találták a legidegenebbnek saját anyanyelvüktől. Hipotéziseinknek megfelelően a latin-amerikaiak a szibilánsok és a beszédsebesség terén saját nyelvváltozataik jellemzőiből kiindulva inkább mutatkoztak megengedőbbnek a magyarokkal szemben.

Ami a magyar nyelvtanulók feltételezett munkaalkalmasságát illeti, informánsaink a magasabb presztízsű állások betöltésére nem tartották alkalmasnak a hangminták alanyait. Így eredményeink azt sugallják, ezeknek a területeknek érdemes kiemelt figyelmet szentelni a nyelvtanítás során még haladó szinten is.

Ugyanakkor a kísérlet során felmerült, hogy érdekesebb volna C1-es szinten is elvégezni a vizsgálatot, hiszen több megkérdezett is a szókincs gazdagságát hiányolta a minta alanyaitól annak ellenére, hogy a minták témája a szabadidő eltöltése és nem szakmai interjú volt.

Irodalom

- Baditzné Pálvölgyi K. (megjelenés alatt). ¿Debería importarnos la pronunciación en la enseñanza del español con fines específicos? *Lingua*. Corvinus Idegennyelvi Oktató- és Kutatóközpont.
- Baditzné Pálvölgyi K. 2014. La formación de profesores de ELE en Hungría: hitos y retos. In: Izquierdo, José M. (ed.) V Congreso Internacional de FIAPE: ¿Qué español enseñar y cómo? *Variedades del español y su enseñanza. Jornadas Pedagógicas. Ministerio de Educación y Cultura*. Madrid. 1–9. <http://www.mecd.gob.es/dctm/redele/Material-RedEle/Numeros%20Especiales/2015-v-congreso-fiape/comunicaciones/2.-la-formacion-de-profesores-de-ele-en-hungria--palvolgyikata.pdf?documentId=0901e72b81ec6044>. (Utolsó letöltés: 2019. 06. 11.)
- Baditzné Pálvölgyi K. 2017. El castellano hablado por húngaros: rasgos prelingüísticos de transferencia negativa en la entonación. In: Marrero Aguiar, V.; Estebas Vilaplana, E. (eds.): *Tendencias actuales en fonética experimental: Cruce de disciplinas en el centenario del Manual de Pronunciación Española (Tomás Navarro Tomás)*. 397–398. Madrid: Universidad Nacional de Educación a Distancia (UNED).
- Baditzné Pálvölgyi K. és mtsai. 2018. Actividades teatrales para lograr una comunicación oral exitosa. In: Baditzné, P. K. és Hidalgo Martín, V. (szerk.): *Cuadernos ELtE 2017: El teatro como atajo pedagógico*. Agregaduría de Educación de la Embajada de España en Hungría. Budapest. 7–17.
- Bárkányi Zs. 2018. The acquisition of voicing assimilation by advanced Hungarian learners of Spanish. *Revista Española de Lingüística Aplicada/Spanish Journal of Applied Linguistics*, (2018) 31(1): 1–31.
- Bóna J. 2017. A szupraszegmentális hangszerkezet szerepe az akcentus megítélésében. *THL2 A magyar nyelv és kultúra tanításának szakfolyóirata*. (1-2). 217–225.
- Cantero, F. J. 2002. *Teoría y análisis de la entonación*. Barcelona: PUB.

- Centro de Investigaciones Sociológicas (CIS). 2013. 3004. *Prestigio ocupacional y estructura social*.
http://www.cis.es/cis/opencm/ES/1_encuestas/estudios/ver.jsp?estudio=14079&cuestionario=17090. (Último letöltés: 2019. 06. 11.)
- Chiapello, S. et al. 2013. “Evaluación de la interacción oral nativo/no nativo: aplicación de escalas específicas”. In: XI Jornadas de Redes de Investigación en Docencia Universitaria [Recurso electrónico]: Retos de futuro en la enseñanza superior: docencia e investigación para alcanzar la excelencia académica / Tortosa Ybáñez, M. T. et al. (coords.) Alicante: Universidad de Alicante, 2013: 1946-1961.
<https://web.ua.es/es/ice/jornadas-redes/documentos/2013-comunicaciones-orales/334851.pdf> (Último letöltés: 2019. 06. 11.)
- Cortés Moreno, M. 2002. *Didáctica de la prosodia del español (Estudios y recursos)*. Edinumen
- Gaál Z. 2018. La presencia de los alófonos aproximantes de /BDG/ en la producción oral de los aprendices húngaros de E/LE: Un acercamiento piloto. In: Bárkányi, Zs.; Santosné, Blaskó M. (szerk.): *Palabras enlazadas: Estudios en homenaje al profesor László Scholz*. Szeged: JATEPress Kiadó. 163–174.
- Goldman Eisler, F. 1968. *Psycholinguistics: Experiments in Spontaneous Speech*. Academic Press: New York.
- Gósy M. 2004. *Fonetika, a beszéd tudománya*. Budapest: Osiris Kiadó.
- Horváth V. 2014. *Hezitációs jelenségek a magyar beszédben. Beszéd. Kutatás. Alkalmazás*. ELTE Eötvös Kiadó.
- Kassai I. 1995. Pszicho-szociolingvisztikai jegyzetek az akcentusról. *Általános Nyelvészeti Tanulmányok* 18: 103–115.
- Kovács D. 2019. *La velocidad de habla de los húngaros al hablar español espontáneo*. TDK dolgozat. Eötvös Loránd Tudományegyetem.
- Mellado Prado, A. et al. 2012. *Aproximación a la enseñanza de la pronunciación en el aula del español*. Edinumen: Biblioteca Edinumen
- Perianes G., Á. 2018. Abogados, maestros, periodistas y otras profesiones que perdieron su prestigio. *El Mundo* (13-04-2018).
<https://www.elmundo.es/papel/historias/2018/04/04/5ac3b837e2704ebf338b4613.html>
 _ (Último letöltés: 2019. 06. 11.)
- Poch Olivé, D. 1999. *Fonética para aprender español (Estudios y recursos)*. Edinumen.
- Poller L. 2018. La influencia de la lengua materna en la pronunciación española de los hablantes húngaros: la realización de las secuencias vocálicas y de las fricativas velares sordas. In: Baditzné Pálvölgyi, K.; Hidalgo, V. (szerk.): *Cuadernos ELtE 2017: El teatro como atajo pedagógico*. Agregaduría de Educación de la Embajada de España en Hungría. Budapest. 53–61.